

Zajednička deklaracija ETUCE-a/EFEE-a

Prema Okviru za djelovanje o privlačnosti nastavničke struke

Svrha je ove Deklaracije stvoriti čvrstu osnovu za nastavak postupka dijaloga između europskih socijalnih partnera u obrazovanju, EFEE-a (Europski savez poslodavaca u obrazovanju) i ETUCE-a (Europski sindikalni odbor za obrazovanje) u cilju izgradnje zajedničkog sektorskog pristupa Okviru za djelovanje o povećanju privlačnosti nastavničke struke u društvu, utvrđujući definicije, probleme, načela i moguće radnje koje je za to potrebno zajednički poduzeti.

Taj pristup potječe iz osmogodišnjeg sektorskog socijalnog dijaloga kroz koji su socijalni partneri u obrazovanju prepoznali središnju ulogu socijalnog dijaloga i izgradnje kapaciteta, uzajamnog povjerenja i suradnje, uključenosti i komunikacije¹ za rješavanje novih i rastućih obrazovnih izazova u Europi. Već u 2017., EFEE i ETUCE uvidjeli su da se udruženim postupkom izgradnje kapaciteta ostvaruje zajednički cilj, *odnosno „snažan i učinkovit socijalni dijalog za dobrobit osoba zaposlenih u obrazovnim institucijama na svim obrazovnim razinama te za konačnu dobrobit učenika i njihovih obitelji”*². Konkretno, u razdoblju 2013.-2018. EFEE i ETUCE surađivali su na tri projekta izgradnje kapaciteta Europskog sektorskog socijalnog dijaloga u obrazovanju (ESSDE)³ koji su za stolom okupili europske i nacionalne socijalne

¹ Zajednička izjava ETUCE-a/EFEE-a o promicanju potencijala europskog sektorskog socijalnog dijaloga (2016.) i završno izvješće ETUCE-a/EFEE-a „Europski sektorski socijalni partneri u obrazovanju promiču potencijale svojeg dijaloga prijenosom znanja i osposobljavanjem. Projekt izgradnje kapaciteta II. ESSDE-a.”

² Zajednička izjava ETUCE-a/EFEE-a o promicanju potencijala europskog sektorskog socijalnog dijaloga (2016.).

³ „Europski socijalni partneri u obrazovanju teže održivom utjecaju na izgradnju europske obrazovne politike znanjem kroz uspješan socijalni dijalog. ESSDE-ov projekt izgradnje kapaciteta III.” (VS/2017/XXXX), „Europski sektorski socijalni partneri u obrazovanju promiču potencijale svojeg dijaloga prijenosom znanja i osposobljavanjem. ESSDE-ova izgradnja kapaciteta II.” (VS/2015/0032), „Promicanje potencijala europskog sektorskog socijalnog dijaloga u obrazovanju rješavanjem novih izazova i istraživanjem iskustava i znanja” (VS/2013/XXX). Ovaj je rad poduprla Europska komisija kroz proračunsku liniju za socijalni dijalog i industrijske odnose.

partnere u dvadeset država članica EU-a i dvije države kandidatkinje za članstvo u EU-u⁴, kao i tijekom tri završne konferencije u Bruxellesu (Belgija), Amsterdamu (Nizozemska) i Sofiji (Bugarska).

U svjetlu sadašnjih i rastućih izazova u području obrazovanja i osposobljavanja, uključujući nedovoljan broj nastavnika u nekoliko država članica EU-a, ovom se Deklaracijom socijalni partneri u obrazovanju na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini obvezuju nastaviti izgradnju svojih kapaciteta za učinkovito sudjelovanje u socijalnom dijalogu i konstruktivno sudjelovanje u stvaranju obrazovnih politika čime se pridonosi promjeni te promiče privlačnost nastavničke struke u Europi kao dio kvalitetnih i uključivih obrazovnih sustava.

Kontekst i izazovi

Postupak ponovnog pokretanja socijalnog dijaloga namijenjen poboljšanju njegove uloge u svim državama članicama EU-a pokrenuo je predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker, najavljujući „novi početak socijalnog dijaloga“ već u ožujku 2015. Zajedničku su izjavu 2016. potpisale europske institucije i europski međuindustrijski socijalni partneri naglašavajući ulogu europskog socijalnog dijaloga kao značajne komponente zapošljavanja i stvaranja socijalnih politika EU-a. Tijekom trajanja zajedničkog „Projekta izgradnje kapaciteta III. ESSDE-a -europski sektorski socijalni partneri u obrazovanju promiču potencijale svojeg dijaloga prijenosom znanja i osposobljavanjem“, u razdoblju 2017.-2018., europski su vođe podržali Europski stup socijalnih prava stvarajući novi zamah za socijalni dijalog kao ključnu praksu koja pogoduje rastu. Važnost obrazovanja u ostvarivanju mnogih ključnih ciljeva stupa naglašena je u raspravi Europske komisije i Vijeća o [budućnosti obrazovanja](#) tijekom sastanka na vrhu održanog 17. studenoga 2017. u Gothenburgu, s namjerom da se Europu učini predvodnikom provedbe Programa održivog razvoja do 2030. i ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda. U tom smislu, vlade obrazovanju dodjeljuju ključnu ulogu u „osiguravanju otpornog gospodarstva, socijalne kohezije, aktivnog građanstva i identiteta“.

Obrazovanje je ključna institucija pravednosti i gospodarskog prosperiteta. „[Pariškom deklaracijom](#)“ koju su u ožujku 2015. donijeli ministri obrazovanja Europske unije⁵ naglašava se ključan doprinos obrazovanja osobnom razvoju, socijalnoj uključenosti i sudjelovanju, također osiguravanjem uključenosti i borbom protiv nejednakosti, osnaživanjem učitelja i jačanjem sposobnosti djece i mladih da kritički razmišljaju i prosuđuju posebno u kontekstu interneta i društvenih medija. Kad se prioritet daje obrazovanju, napredak ostvaruju i društva i gospodarstva. Suočeni s povećanim socijalnim zahtjevima i europskim ciljevima rasta, europski sektorski socijalni partneri u obrazovanju, prepoznati kao predstavnici dviju strana industrije u sektoru obrazovanja prema člancima 154.-155. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (TFEU), uviđaju da je sektor suočen s brojnim poteškoćama kako bi se stvorili visokokvalitetni, pravedni i uključivi obrazovni sustavi pogodni za buduće i ključne pokretače održivog razvoja. To uključuje: demografske promjene, tehnološke promjene, društvene i političke promjene (konkretno, sustave višerazinskog

⁴ Hrvatska, Litva, Slovenija, Slovačka, Rumunjska, Crna Gora, Estonija, Srbija, Cipar, Mađarska, Latvija, Poljska, Španjolska, Bugarska, Danska, Finska, Irska, Italija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Portugal.

⁵ Neformalni sastanak ministara obrazovanja Europske unije, „Deklaracija o promicanju građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, snošljivosti i nediskriminacije kroz obrazovanje“, 17. ožujka 2015., Pariz.

upravljanja, npr. Europski semestar, Strategija Europa 2020. i Strateški okvir Obrazovanje i osposobljavanje 2020., Europsko područje obrazovanja 2025.).

Unatoč činjenici da nastavnička struka ima potencijal doprinijeti socijalnoj jednakosti u Europi, na konferenciji socijalnih partnera u Sofiji (lipanj 2018.) postalo je jasno da u Europi postoje zajedničke poteškoće u nastavničkoj struci zbog nedovoljnog broja nastavnika, slabe privlačnosti zanimanja, problema sa zapošljavanjem i zadržavanjem kadrova. Kvalitetno poučavanje koje provode odgovarajuće osposobljeni i podržani nastavnici srž je kvalitetnog obrazovanja. Pored tih poteškoća, potrebno je i ponovo osmisлити okruženja za poučavanje i učenje u svjetlu spomenutih brzih promjena u našim društvima.

Ciljevi i prioriteti

EFEE i ETUCE najvažnijim smatraju nastaviti udruženim naporima pronaći zajednička rješenja kako bi se nastavnička struka učinila privlačnijom društvu koje će od toga ostvariti korist, u okviru kvalitetnih obrazovnih institucija koje su uključive i održive organizacije usmjerene prema učenicima.

Ovom Deklaracijom koja služi kao pismo namjere za pokretanje postupka izrade okvira za djelovanje o privlačnosti nastavničke struke, EFEE i ETUCE žele poduzeti dodatne korake u vezi sa svojom obvezom iz Programa rada ESSDE-a za razdoblje 2018.-2019. da zajednički pridonose rješavanju problema nedostatka nastavnika. Nadalje, želimo dodatno razraditi pitanja koja su utvrđena kao prioriteti zajedničkog djelovanja tijekom okruglih stolova europskih i nacionalnih socijalnih partnera i tijekom završne konferencije u Sofiji (lipanj 2018.), odnosno promicanje primjerenih radnih mjesta i poboljšanje zaštite zdravlja i sigurnosti na radu; pravednost i jednakost u obrazovanju; te pružanje potpore učiteljima, osposobljateljima, ravnateljima škola i osoblju za potporu obrazovanju.

Te teme nisu „nove“ za naše djelovanje u svojstvu europskih sektorskih socijalnih partnera u obrazovanju. Naprotiv, one čine srž našeg zajedničkog rada od najranijeg postojanja ESSDE-a (osnovanog 2010.). Međutim, umjesto da se usredotočimo na ta pitanja kao na „samostalne“ teme, sada želimo primijeniti u većoj mjeri holističku viziju i koristiti ih kao temelj za svoj daljnji zajednički rad na izgradnji kapaciteta za učinkovitu uključenost u socijalnom dijalogu na svim razinama, što doprinosi stvaranju nastavničke struke privlačnijom.

Ovom se Deklaracijom obvezujemo napraviti daljnji korak i dodatno istražiti elemente kojima se pomaže odgovoriti na to pitanje te pripremiti teren za razvoj zajedničkog okvira za djelovanje.

Ti elementi obuhvaćaju pitanja izravno povezana s nastavničkom strukom:

1. promicanje razvoja nastavničke struke temeljenog na profesionalnosti, odgovarajućoj stručnoj autonomiji, težnji i timskom radu te održivom kvalitetnom zapošljavanju i uvjetima rada, mogućnostima za karijeru i nagradama uključujući pravednu plaću, u kontekstu drugih privlačnih karijernih putanja i gospodarskih uvjeta dotične države članice i poticanje raznovrsnih mogućnosti za karijeru;

2. pružanje podrške nastavnicima, osposobljateljima, ravnateljima škola i drugom potpornom osoblju u obrazovanju ulaganjem u kvalitetno i učinkovito početno osposobljavanje nastavnika te kontinuirani profesionalni razvoj.

Tu su i šira pitanja koja izravno utječu na (promjenjivu) ulogu i zahtjeve nastavnika, osposobljatelja i ravnatelja škola u našim obrazovnim sustavima:

3. promicanje uključenosti, pravednosti i jednakih mogućnosti uključujući ravnopravnost spolova u obrazovanju s naglaskom na rastuću potrebu za razvojem demokratske i uključive kulture škola i zadovoljavanjem potreba svih učenika;
4. promicanje uključivih, održivih i prikladnih radnih mjesta usmjerenih prema učenicima, uključujući poboljšanje zaštite zdravlja i sigurnosti na radu i ravnoteže između poslovnog i privatnog života;
5. promicanje potpune digitalne pismenosti i razmatranje učinka informatičkih i komunikacijskih tehnologija na obrazovanje;
6. promicanje ulaganja u kvalitetno obrazovanje i osposobljavanje uključujući obrazovne infrastrukture.

Nadalje, kako je naglašeno i u završnom izvješću Projekta o izgradnji kapaciteta ESSDE-a, EFEE i ETUCE prepoznaju dodatnu vrijednost daljnjeg proučavanja učinka praksi zapošljavanja i zadržavanja kadrova u europskim državama na privlačnost nastavničke struke i nedovoljan broj nastavnika.

Uloga socijalnih partnera i obveze

Imajući na umu prethodno navedene elemente koji su utvrđeni kao ključni, europski obrazovni socijalni partneri i njihovi članovi obvezuju se nastaviti i jačati izgradnju kapaciteta na europskoj i nacionalnoj razini za snažniji sektorski socijalni dijalog u pogledu suradnje na povećanju privlačnosti nastavničke struke:

- istraživanjem mogućnosti zajedničkog razvoja okvira za djelovanje o privlačnosti nastavničke struke;
- podizanjem svijesti u društvu o važnosti i vrijednosti nastavničke struke, u okviru kvalitetnih obrazovnih institucija koje su uključive i održive organizacije usmjerene prema učenicima te doprinosom nastavničke struke budućim zajednicama;
- daljnjim utvrđivanjem, rješavanjem i pronalaženjem rješenja za prepreke i razlike u vezi s izgradnjom kapaciteta za učinkovit socijalni dijalog na europskoj i nacionalnoj razini;
- daljnjim razvojem zajedničkog djelovanja za podržavanje i izgradnju kapaciteta socijalnih partnera da učinkovito sudjeluju u stvaranju politika i odlučivanju u obrazovanju na svim razinama;
- razmjenom dobrih praksi i olakšavanjem razmjene informacija među članovima.

Zaključak

EFEE i ETUCE, europski socijalni partneri u obrazovanju obvezuju se aktivno promicati ovu Deklaraciju na europskoj razini i kroz svoje organizacije članice na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Ova je Deklaracija donesena na plenarnom zasjedanju Europskog sektorskog socijalnog dijaloga u obrazovanju (ESSDE) 19. studenoga 2018.

Bruxelles, 19. studenoga 2018.

Daniel Wisniewski
glavni tajnik
EFEE

Susan Flocken
europska direktorica
ETUCE